ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Εσωτερικοῦ . . δρ. 5.—Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 5.

Μετὰ δώδεκα μουσικῶν τευχῶν.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΙ

ΤΩΝ κ.κ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΚΥΡΙΑΖΗ, ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΤΣΩΚΑΗ καὶ ΠΑΝ. ΤΖΑΝΝΕΑ

Πᾶσα διατριβὴ σχετικὴ τῷ σκοπῷ τῆς ἐφημερίδος μας δημοσιεύεται δωρεάν.

ΦΟΡΜΙΓΞ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

«Ἄγε μοι, λίγεια φόρμιγξ»
« . . . κελάδει Δώριον ᾠδάν» (Συνέσιος).

ΕΤΟΣ Α'. — ΑΡΙΘΜΟΣ 21 | ΓΡΑΦΕΙΑ: 48—Ὁδῷ Πραξιτέλους—48 | ΑΘΗΝΑΙ, 10 Αὐγούστου 1902.

Η "ΦΟΡΜΙΓΞ,,
ἀνακαινίζεται ἀπὸ τοῦ Β' ἔτους
ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΗ ΕΙΣ ΣΧΗΜΑ
καὶ καθιεραμένη

ΓΕΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Ἀπὸ τοῦ Β' ἔτους ἡ Φόρμιγξ προσλαμβάνει καὶ

ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΣ

εἰδικῶς ἐν τῇ Εὐρώπῃ σπουδάσαντας τὴν

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΝ

Ἀναμείνατε τὰς νέας ἀγγελίας διὰ τὸ Β' ἔτος.

Ἡ "Φόρμιγξ,, ἀναδιοργανοῦται ἐπὶ

ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ἀπὸ τοῦ Β' ἔτους.

Συνδρομὴ ἡ αὐτὴ ἀλλὰ

ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

κατ' ΑΠΑΡΑΒΑΤΟΝ ὅρον.

ΟΛΗ

ἡ μουσικὴ κίνησις τῆς Ἀνατολῆς θὰ παρελαύνῃ ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς "Φόρμιγγος,, τοῦ Β' ἔτους.

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ

Ἡ ἐπὶ τοῦ ἐσχάτως ἀνακινηθέντος μουσικοῦ ζητήματος γενομένη συζήτησις ἀπὸ τῶν στηλῶν τῶν ἡμερησίων καὶ περιοδικῶν φύλλων τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἡ μετ' ἐπιστήμης ἀνάπτυξις τοῦ μουσικοῦ ζητήματος καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς φάσεις ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς ἡμετέρας ἐφημερίδος ἐπέχυσαν, νομίζομεν, τοσοῦτον ἄπλετον φῶς, ὥστε νὰ ἐκλίπῃ τέλεον πᾶσα ἐν τῷ μέλλοντι συζήτησις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ πᾶς ἐνδοιασμὸς δυνάμενος νὰ συσκοτίσῃ ἐκ νέου τὰ διαλευκανθέντα ἤδη σημεῖα ἐκεῖνα ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ φίλα φρονοῦντες πρὸς τὴν τετράφωνον ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν ἐστήριζον τὰ ὑπὲρ ταύτης ἐπιχειρήματά των. Κατὰ πόσον δὲ ἡ ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ μουσικοῦ ζητήματος ἐκλάμψασα ἀλήθεια διελεύκανε τὰ σημεῖα ἐκεῖνα καὶ κατὰ πόσον αὕτη ἐφώτισε τοὺς ἐν σκότει καθημένους μέχρι τῆς χθές, μαρτυρεῖ ἡ ἀνυπόκριτος τῶν τελευταίων τούτων σιωπή, ἣν οὗτοι ἀντέταξαν προκληθέντες οὐχὶ ἅπαξ κατὰ τὴν διεξοδικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ζητήματος.

Ἀλλ' ἐὰν τὸ ἐκ τῆς συζητήσεως ταύτης ἐξαχθὲν συμπέρασμα κατέστρεψε μέχρι βάθρων πάντα τὰ σαθρὰ τούτων προπύργια, ὄπισθεν τῶν ὁποίων οὐχὶ ἀσφαλῶς καὶ οὐχὶ εὐστόχως, ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη, οὗτοι ἔβαλλον, δὲν ἠλλοίωσεν ὅμως δυστυχῶς τὸ παράπαν καὶ τὴν ἕκτασιν τοῦ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς πρωτευούσης μουσικοῦ καθεστῶτος, ἐνῷ πᾶς τις ἀνέμενε τὴν τελείαν τούτου κατάργησιν, κατόπιν τῆς τόσον φαεινῶς διαλαμψάσης ἀληθείας καὶ τῆς τόσον πανηγυρικῶς ἐξενεχθείσης ὑπὸ σύμπαντος τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου τῆς τε ἐλευθέρας καὶ δούλης Ἑλλάδος καταδικαστικῆς τοῦ καθεστῶτος τούτου ἐτυμηγορίας.

Καὶ ἤδη εὐλόγως γεννᾶται εἰς πάντα ἡ ἀπορία, ἂν τὸ πρῴην καὶ νῦν μουσικὸν καθεστὼς θὰ παραμείνῃ τὸ αὐτὸ ἐπὶ πλέον, ἀναλλοίωτον ὡς νῦν καὶ ἀπρόσβλητον, ἀφοῦ ἤδη φέρει ἐπ' αὐτοῦ τὴν καταδίκην τῆς κοινῆς γνώμης.

Ὁ ἀπορῶν δύναται νὰ σχηματίσῃ γνώμην περὶ τοῦ ἐναντίου, ἐὰν λάβῃ ὑπ' ὄψει ὅτι τὸ πρῴην μουσικὸν καθεστὼς παρέμεινε καὶ νῦν τὸ αὐτό, χάρις εἰς τὴν ῥαθυμίαν μεθ' ἧς ἐπελήφθησαν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀνωτέρω καταδίκης οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Ἱερὰν Σύνοδον κατὰ τὴν λήξασαν Συνοδικὴν περίοδον, ἑπομένως οὐδὲν εὐκολώτερον τῆς καταργήσεως τοῦ νῦν μουσικοῦ καθεστῶτος, ἂν οἱ μέλλοντες ν' ἀποτελέσωσι τὴν Ἱερὰν Σύνοδον κατὰ τὴν ἑπομένην Συνοδικὴν περίοδον φανῶσιν ὀλιγώτερον τῶν προκατόχων αὐτῶν ῥάθυμοι περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπιβαλλομένου αὐτοῖς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καθήκοντος καὶ περισσότερον σεβόμενοι τὰς δικαίας διαμαρτυρίας ἑνὸς λαοῦ, γνωρίζοντος νὰ ὑποστηρίζῃ καὶ διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ αἵματος ἀκόμη, ἅπερ ἐκληροδότησαν αὐτῷ οἱ πατέρες του. Ἐὰν δὲ καὶ οἱ μέλλοντες ν' ἀποτελέσωσι τὴν Ἱερὰν Σύνοδον κατὰ τὴν ἑπομένην περίοδον φανῶσιν οἷοι καὶ οἱ προκάτοχοι τούτων, ῥάθυμοι καὶ ἀσεβεῖς πρὸς τὰς διαμαρτυρίας τοῦ λαοῦ, τότε ἂς μὴ ἀπορῇ τις ἐπὶ πλέον περὶ τῆς τύχης τοῦ νῦν μουσικοῦ καθεστῶτος, ἀλλ' ἂς ἀναμένῃ τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας του ἀπ' αὐτὸν τοῦτον τὸν λαόν, ὅστις εἰς ἀνάλογον περίπου περίστασιν κατέδειξεν ἐναργέστατα τὸν τρόπον τοῦ λύειν τὰ ζητήματα ἐκεῖνα ἅτινα ἀφορῶσι τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἐκκλησίαν του.

Οὐδεὶς ὅμως ἐπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ τὴν λύσιν τοῦ μουσικοῦ ζητήματος οὕτω γενομένην, διότι πᾶς τις προμαντεύει ὅτι ἡ τοιαύτη λύσις δὲν δύναται ἢ νὰ ἐπιφέρῃ γεγονότα σπουδαῖα, ἀνάλογα ἢ μᾶλλον ὅμοια πρὸ τῶν τῆς 8ης Νοεμβρίου. Ὅθεν καθῆκον τῶν ἁρμοδίων εἶνε νὰ προλάβωσι τὴν ἀναμενομένην τοιαύτην παρακεκινδυνευμένην λύσιν, ἐνδίδοντες οὕτως εἰς τὴν γενικὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἔθνους καὶ οὐχὶ εἰς τὰς εὐαισθήτους δῆθεν ἀκοὰς τῶν ὀλίγων φραγκολεβαντίνων.

Οἱ καθυστεροῦντες ἔτι τὰς συνδρομάς των κκ. συνδρομηταὶ τῆς «Φόρμιγγος» καθῆκον ἔχουσι, κατόπιν τῶν τόσων θερμῶν παρακλήσεών μας, νὰ ἀποστείλωσι τὴν συνδρομήν, καθόσον ἡ ἐπὶ πλέον ἀδιαφορία τούτων περὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς συνδρομῆς των, τῆς ἀναλογούσης πρὸς μίαν δεκάραν τὴν ἑβδομάδα, οὐδόλως τοὺς συνιστᾷ.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἐὰν ὑφίσταται ἔθνος τιμώμενον σήμερον οὐχὶ διὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀξίαν, ἀλλὰ διὰ τὰς μεγάλας τῶν προγόνων αὐτοῦ ἀρετάς, εἶναι τὸ Ἑλληνικόν. Ἐκληρονομήσαμεν πλοῦτον ἀνεξάντλητον, ὃν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκμεταλευθῶμεν. Ἡ ἀδράνεια, ἡ νωχέλεια, ἡ νάρκη ἐπὶ τὴν πατρικὴν ἡμῶν κληρονομίαν ἐπὶ τοσοῦτον ἐκορυφώθη, ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ καταγωγὴ ἡμῶν διημφισβητήθη. Ἀναμένομεν ἀπὸ ξένων ἵνα ἐκθάψωσιν ἀπὸ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς τὸν Ἑρμῆν τοῦ Πραξιτέλους καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐνδόξων ἡμῶν προγόνων περικλεῆ μνημεῖα, πρὸ τοῦ μεγαλείου τῶν ὁποίων ἀποκαλύπτεται καὶ κλίνει λατρείας γόνυ ἅπασα ἡ ὑφήλιος. Ἀναμένομεν ξένους σκαπανεῖς καὶ φυσιοδίφας ν' ἀναπτύξωσι τὴν ἑλληνικὴν ἡμῶν φιλολογίαν, καὶ ἑρμηνεύσωσι τὰ ἀθάνατα τῶν προγόνων ἡμῶν συγγράμματα. Ἀναμείνωμεν λοιποὺς ξένους, ὅπως λύσωσι καὶ τὸ φλέγον ἐν ἡμῖν ἐθνικὸν ζήτημα τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Διότι ὅσοι ἐξ ἡμῶν καὶ ἂν εἰργάσθησαν ἢ ἐργάζονται ὑπὲρ τοῦ ζητήματος τούτου δὲν ἔχουσιν ἐπαρκῆ τὰ μέσα, ἵνα φθάσωσιν ἐπὶ τὸν τε-

λικὸν σκοπόν, ὃν προτίθενται. «Εἰωθείας γε τῆς ἐπιστήμης μετὰ τὴν τῶν ἀναγκαίων κτῆσιν ζητεῖσθαι καὶ ἐπιγίνεσθαι», ὡς ὀρθότατα ἀποφαίνεται ὁ ἡμέτερος Βησσαρίων.

Οἱ ἑκάστοτε ἁρμόδιοι ὄχι μόνον ἀδράνειαν δεικνύουσιν, ἀλλὰ καὶ προσκόμματα ἀσυγγνώστως προβάλλουσι τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα καταγινομένοις. Καὶ ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν ἀείμνηστον καθηγητὴν καὶ πατριώτην ἡμῶν κ. Ἰωάννην Τζέτζην, ὅστις πραγματευόμενος περὶ τῆς κατὰ τὸν μεσαίωνα μουσικῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ παρασημαντικῆς μετὰ ψυχικοῦ ἄλγους ἐπιλέγει. «Οὐδέποτε ἠλπίζομεν ὅτι ἤθελον εὑρεθῆ Ἕλληνες ὑπουργοὶ τῆς Παιδείας νὰ παρεμβάλωσι προσκόμματα καίρια εἰς τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τοσοῦτον σπουδαίου καὶ ἐθνικοῦ ζητήματος, εἰς ὃ ἀπὸ δέκα καὶ πέντε ἐτῶν ἀσχολούμεθα, καὶ ἐντὸς ἓξ ἐτῶν νὰ μᾶς ἀνταμείψωσι διὰ τριῶν μεταθέσεων καὶ παύσεων, καὶ οὕτω νὰ μᾶς ἀφαιρέσωσι τὰ μόνα μέσα καὶ τὴν ἀπαιτουμένην ἡσυχίαν πρὸς προαγωγὴν τοῦ ζητήματος» Ἀκούετε κ. ὑπουργὲ τῆς Παιδείας; Ἀκούετε κ. Πρύτανι καὶ λοιπὴ ὁμᾶς τῶν καθηγητῶν τῆς φιλοσοφικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Σχολῆς, οἱ ἀνκμένοντες ἀπὸ τοῦ ἀκκαταπονήτου Κρουμβάχερ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν ζητήματος, ὡς καὶ ἀπ' ἄλλων ὁμοίων τῆς Δύσεως λογίων ἀνδρῶν ἑτέρων συναφῶν τῇ φιλολογίᾳ ζητημάτων; Ἀκούετε ἅγιοι Συνοδικοὶ τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες, οἱ ἀρκεσθέντες μόνον ἐπὶ τὴν δειλὴν πρὸς τοὺς συναδέλφους ἱεράρχας ἐγκύκλιον, καὶ ἀνακουφισθέντες ὡς ἐπιτελέσαντες λόγῳ τὸ ὑψηλὸν καὶ σπουδαιότατον διὰ τὴν εὐπρέπειαν τῆς Ἐκκλησίας καθῆκον;

Ὡς οὐκ ὀλίγα δαπανῶνται διὰ τὴν ἀνέκκυσιν ἐκ τοῦ μυχοῦ τῆς θαλάσσης τοῦ Ἑρμοῦ τῶν Κυθήρων καὶ διὰ τὴν συγκόλλησιν αὐτοῦ, ὡς καὶ διὰ τὴν ἀνασκαφὴν καὶ ἀνεύρεσιν παρομοίων προγονικῶν κειμηλίων, πρὸς τί ποτε μία κυβέρνησις δὲν δ.ενοήθη νὰ προσδαπανήσῃ καὶ ὀλίγα πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ σπουδαιοτάτου καὶ ἐθνικοῦ ἡμῶν ζητήματος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς; Τίς ποτε τῶν ἁρμοδίων ἐφιλοτιμήθη νὰ ἐξαποστείλῃ δύο ἢ τρεῖς ἐπιτηδείους, εὐέλπιδας ἐπιστήμονας, ἐγκρατεῖς τῆς γλώσσης, ἐργάτας τῆς ἐπιστήμης, ὀργῶντας πρὸς τὴν μουσικήν, ἐπὶ τὰς διαφόρους ἡμεδαπὰς καὶ ἀλλοδαπὰς βιβλιοθήκας, ἵν' ἀναδιφῶντες μελετήσωσι τὰ διάφορα τῶν προγόνων ἡμῶν συγγράμματα ἔντυπά τε καὶ χειρόγραφα, ὧν τὰ πλεῖστα κονισαλέα καὶ σητόβρωτα ὅλως ἄθικτα ἀπὸ αἰώνων τυγχάνουσι κείμενα, ἐπαρκῆ ὅμως, παρέχων τὰ μέσα μέχρις οὗ φθάσωσιν εἰς τὸ πολὺ μενον ἀποτέλεσμα καὶ σιγήσωσι τόσαι ἡμαρτημέναι περὶ τοῦ ζητήματος δοξασίαι;

Εἰ καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῆς φίλης «Φόρμιγγος», ὡς καὶ ἀπ' ἄλλων ἐφημερίδων παρήλασαν γράψαντες περὶ Μουσικῆς ὑπό τε ἱστορικὴν καὶ ἄλλην ἔποψιν, παρέκαμψαν ὅμως ἐξετάζοντες τὸ κυριώτερον καὶ δὴ σπουδαιότερον τῶν ζητημάτων, ἵνα μετὰ πεποιθήσεως ἐξαγάγωσι συμπεράσματα πιθανά. Ἡμεῖς πρὸς τὴν πληθὺν ταύτην τῶν μουσικευομένων καὶ ἐν γένει τοῖς ἀπανταχοῦ μουσικοφιλοσόφοις ἀποροῦντες ἀποτείνομεν τὴν ἑξῆς ἐρώτησιν: Οἱ διδάσκαλοι καὶ ἐφευρέται τοῦ καθ' ἡμᾶς νέου τῆς μουσικῆς συστήματος μετέφρασαν πιστῶς τὰ κατὰ τὴν παλαιὰν μέθοδον γεγραμμένα ἐκκλησιαστικὰ μέλη; Ἐγνώριζον τὴν δύναμιν καὶ σημασίαν τῶν σημείων τῆς μεσαιωνικῆς παρασημαντικῆς, δι' ὧν ἐγράφησαν. ἀπειροπληθεῖς μελῳδίαι ἀπὸ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ (736) μέχρις Ἰωάννου τοῦ Πρωτοψάλτου (1756); Μ' ὅλην τὴν ὑπόληψιν ἣν ἔχομεν ἐπὶ τῇ εὐρυμάθειαν τοῦ ἀκαμάτου καὶ πολυμαθοῦς Χρυσάνθου, ὅστις ἀναμφιρήστως ἐγκατέλιπεν ἡμῖν βίβλον μναδικὴν καὶ πολύτιμον, ἐνδοιάζομεν ἐξ αὐτῶν αὐ.οῦ τῶν λεγομένων: Ὁ ἀοίδιμος οὗτος διδάσκαλος ἀπαριθμῶν τοὺς μουσικοὺς χαρακτῆρας τῆς παλαιᾶς μεθόδου οὐδεμίαν ποιεῖται μνείαν περὶ τῆς σημασίας καὶ δυνάμεως ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν. Ἐν δὲ τῷ Β' μέρει σελ. 35 § 68 λέγει: «Οἱ χαρακτῆρες, τοὺς ὁποίους οἱ ἡμέτεροι ψαλμῳδοὶ μεταχειρίζοντο ἀπὸ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ μέχρις Ἰωάννου τοῦ Πρωτοψάλτου παρομοίαζον τὰ ἱερογλυφικὰ σύμβολα τῶν παλαιῶν Αἰγυπτίων. Διότι καθὼς ἀπὸ ἐκεῖνα ἐν ἐδύνατο νὰ παραστήνῃ πολλάς, ὄχι μόνον συλλαβάς, ἀλλὰ καὶ λέξεις καὶ ὁλοκλήρους ἐννοίας, οὕτω καὶ ἕνας ἢ δύο ἀπὸ τούτους τοὺς χαρακτῆρας παραστήνουσι καὶ ἕνα φθόγγον καὶ πολλούς, καὶ ὁλοκλήρους μελῳδίας». Ἀλλ' οὔτε βίβλος ἐπεξηγηματικὴ εἶχε διασωθῆ, ὡς ὀλίγῳ ἀνωτέρω τούτων ὁ ἴδιος μετὰ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν κατὰ καιροὺς μουσικῶν συγγραφέων ἀναφέρει: «Ἡ χρῆσις τῶν χαρακτήρων τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς εὑρίσκετο εἰς καλὴν κατάστασιν (εἶκ ἀντίρκσις πρὸς τ' ἀνωτέρω!) ἐπὶ τῶν χρόνων Θεοφίλου τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις ἐφιλοτιμεῖτο νὰ ἦναι καὶ μελῳδὸς καὶ νὰ χειρονομῇ μεσα εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν. Ἦτο λοιπὸν σχολεῖον Μουσικῆς μέσα εἰς τὸ παλάτιον, ὅπου οἱ ἀρχάριοι ἐδιδάσκοντο καὶ τὸ ψάλλειν καὶ τὸ χειρονομεῖν. Ἔπρεπε δὲ νὰ ἦτο καὶ σύγγραμμά τι διδακτικὸν τούτων τῶν δύο, τὸ ὁποῖον εἰς ἡμᾶς δὲν ἀπεσώθη· σώζονται δὲ μόνον τὰ μελισθέντα καὶ γραφέντα μὲ τοὺς εἰρημένους χαρακτῆρας ποιήματα». Ἀναγράφομεν δ' ἔτι ἐνταῦθα ἐκ τῆς αὐτῆς ταύτης βιβλου τοῦτέστι τοῦ Μεγάλου Θεωρητικοῦ τῆς Μουσικῆς μόνον περικοπὴν τινα παλαιᾶς μελῳδίας μεταπεφρασμένης εἰς τὴν νέαν μέθοδον φειδόμενοι τοῦ τε χώρου καὶ δαπάνης τῆς φίλης «Φόρμιγγος».

«

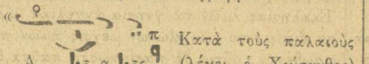

Κατὰ τοὺς παλαιοὺς (λέγει ὁ Χρύσανθος) αὐτὸ μὲν ἐγράφετο τοῦτον τὸν τρόπον, ἡ δὲ μελῳδία του ἐγίνετο τοιαύτη, οἷκν ἑξῆς παριστῶμεν διὰ τῶν χαρακτήρων τῆς ἡμετέρας μεθόδου.

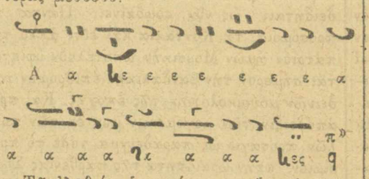

Τῇ ἀληθείᾳ ἡ μετάφρασις αὕτη ὑπενθυμίζει ἡμῖν ἀστεῖόν.τινα μῦθον ἱεράρχου ἐξετάζοντος δόκιμον, μέλλοντα νὰ ἱερωθῇ, τὴν σημασίαν τῶν λέξεων *μάκα-μάκα* καὶ *τὴν κλη—τὴν κλη*. Ἐπὶ δὲ τῇ ἀνυψώσει τῶν ὤμων τοῦ δυστυχοῦς δοκίμου ὡς ἐγγοοῦντος ἐρωτηθεὶς ὁ διάκονος, μεμυημένος τῆς Σανσκριτικῆς, ἀπεκρίνατο μετὰ πάσης ἑτοιμότητος *μακάριος ἀνὴρ, τὴν κληρονομίαν σου*.

Ἐκ των ἀνωτέρω ἡμεῖς τοὐλάχιστον συνάγομεν ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν τριῶν μουσικοδιδασκάλων, τῶν ἐρευρετῶν τῆς νέας μεθόδου, μᾶλλον κατὰ παράδοσιν καὶ ἀπὸ στήθους διεσώζοντο αἱ μελῳδίαι τῶν παλαιῶν ἢ ἐκ τῆς μουσικῆς γραφῆς, ἥτις ἀπὸ πολλοῦ παρημελημένη εἶχε καταστῆ φυσικῷ τῷ λόγῳ ἱερογλυφικὴ καὶ δυσνόητος. Καὶ ἠτο δυνατὸν πρὸς Θεοῦ τόσαι παναρμόνιαι τῶν ἀρχαίων μελῳδίαι διὰ μέσου τῶν αἰώνων μεταδιδόμεναι νὰ ἐγράφοντο διὰ χαρακτήρων ἱερογλυφικῶν, ἐν ᾧ, ὡς βλέπομεν, διεσώθη ἀπειρία μουσικῶν σημείων, ἅπερ δι' ἄγνοιαν κατελίπομεν, καὶ ὡς ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν ὁποίων εἰκάζομεν ὅτι παρίστανον καὶ ἐξεδήλουν καὶ τὰ λεπτότατα τῆς ψυχῆς συναισθήματα, ὡς καὶ τὰ διάφορα καὶ ποικίλα αὐτῆς πάθη;

Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ κυριώτερον ζήτημα, ὅπερ ἐν πρώτοις δέον νὰ ἐπιλυθῇ, καὶ ἐπὶ τὸ ὁποῖον νὰ περιστραφῇ καὶ ἐπιστῇ πᾶσα ἡ ἔννοια παντὸς μουσικοδιφήτορος· «ἡ κατανόησις καὶ ἐπεξήγησις τῆς παρασημαντικῆς τῆς κατὰ τὸν μεσαίωνα ἐκκλησιαστικῆν μουσικῆς». Τούτου δ'ἐπιλυομένου εὑρήσομεν τὸν μῖτον, ὅστις θέλει καθοδηγήσει καὶ ἐπικοινωνήσῃ ἡμᾶς πρὸς τὰς ἀθανάτους καὶ μεταρσίους τῶν ἀρχαίων ᾠδάς.

Ἔγραφον ἐν Μουρλᾷ (Αἰγίου) τῇ 28 Ἰουλίου 1902.

Δημ. Περιστέρης
Ἰατρὸς Ἠπειρώτης.

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΔΕΠΑΣΤΑΣ

Ἀρχιεπίσκοπος Χαλκίδος.

Ἀπεδήμησε περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος πρὸς Κύριον εἰς τῶν διαπρεπεστέρων καὶ λίαν μεμορφωμένων ἱεραρχῶν μας ὁ ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΔΕΠΑΣΤΑΣ ἀρχιεπίσκοπος Χαλκίδος.

Διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Σεβασμιωτάτου Χαλκίδος ἀπώλεσεν ἡ μὲν Ἐκκλησία ἡμῶν ἓν τῶν ὀλίγων ἐκείνων σεμνοωμάτων ἄτινα λαμπρύνουσι τοὺς ἐπισκοπικοὺς τῆς Ἑλλάδος θρόνους, ἡ δὲ πάτρις ἡμῶν μουσικὴ ἕνα τῶν ἐνδοξοτάτων αὐτῆς ὑποστηρικτῶν.

Ἡ «Φόρμιγξ», πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ ἀείμνηστος ἱεράρχης ἔτρεφεν ἰδιαίτερον ὅλως ἐκτίμηταν δι' ὃν ἀνέλαβεν αὐτὴ ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς πατρίου μουσικῆς, σπένδει ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ μετατάντος δάκρυ θλίψεως διὰ τὴν τόσον πρόωρον ἀπώλειαν αὐτοῦ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΚ ΚΥΠΡΟΥ

Τῷ ἀξιοτίμῳ τῆς φίλης «Φόρμιγγος» διευθυντῇ χαίρειν

Ἀθήναζε.

Ὅταν τὸν Ἕλληνα ἐν πολλοῖς ζητήμασι περίφροντιν νὰ καθίσταται ἔδλεπον, θέλοντα καὶ ἐπιποθοῦντα διακαῶς νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν πανευκλεῶν αὐτοῦ καὶ ἀθανάτων προγόνων, ἐκ τῶν ὁποίων τύχῃ κακῇ εἶχεν ἀρχίσει νὰ παρεκκλίνῃ καὶ νὰ ἀπομακρύνηται ἀσπασάμενος οὗτος τὰς ὁλεθρίους καὶ λίαν ἐπιζημίους ὑπαγορεύσεις τοῦ ψευδοπολιτισμοῦ, τῆς δεινῆς ταύτης μάστιγος τῶν νῦν χρόνων, ὅταν, λέγω, τὸν Ἕλληνα παρετήρουν τὴν προσοχὴν κοῦτοῦ νὰ στρέφῃ ἤδη ἐπὶ τὰ πάτρια, τὴν ἐπαναφορὰν τῶν ὁποίων ζητεῖ νῦν, καλῶς κατανοήσας ὁπόσον ἐν τούτῳ ἤμαρτεν, ἑνὸς δὲ πατροπαραδότου κειμηλίου, τῆς θεσπεσίας καὶ ἀπαραμίλλου ἐθνικῆς ἡμῶν Μουσικῆς νὰ ἐπιλανθάνηται καὶ τοσοῦτον ἀσπλάγχνως νὰ παραμελῇ ἐν ἐσχάτῃ μοίρᾳ ταύτην τιθέμενος, σφόδρα ἐθλιβόμην καὶ ἠδημόνουν, ἐκ ψυχῆς δὲ τῷ Ὑψίστῳ ηὐχόμην, ὅπως ἐκ τῆς εὐγενοῦς ἡμῶν φυλῆς ἀναστῶσιν ἄνδρες ἐρασιτέχναι καὶ φιλόμουσοι, οἵτινες ὑπ' ἐνθέου πρὸς τὴν θρησκείαν ζῆλοῦ κινούμενοι νὰ ἀναλάβωσι τὴν περιφρούρησιν καὶ διαφύλαξιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ἵν' ἡ ἔνδοξος καὶ πολιὰ ἀρχαιότης ἐκληροδότησεν ἡμῖν, τῆς Μουσικῆς ἐκείνης τῆς ἀείποτε συγκινούσης καὶ μέχρι δακρύων κατανυγούσης, τῆς εἰς οὐράνια ὕψη τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκροατοῦ μετερσιούσης καὶ τὰς λεπτοτέρας τῆς καρδίας αὐτοῦ χορδὰς θιγούσης, τῆς Μουσικῆς ἐκείνης τέλος τῆς τοιαῦτα ἀγαθὰ προτερήματα καὶ πλεονεκτήματα κεκτημένης οἷα ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ οἱουδήποτε ἔθνους καὶ φυλῆς ἑτέρας. Ὅθεν ἔδει αὕτη ἀντὶ παντὸς ἄλλου νὰ προκριθῇ ὡς τὸ τιμαλφέστερον καὶ πολυτιμότερον προγονικὸν δῶρον νὰ θεωρηθῇ καὶ ὅπερ περὶ πολλοῦ ἔδει νὰ ποιώμεθα, λαμβάνοντες μάλιστα ὑπ' ὄψει, ὅτι ἡ εὐπετὴς αὕτη Μοῦσα κατὰ τὴν ἐρεβώδη τῆς ἑλληνικῆς δουλείας περίοδον ἔχυνε βάλσαμον παρηγορίας καὶ ἐνεψύχωνε καὶ ἐνεκαρδίου τὸν ὑπὸ ζυγὸν κύπτοντα Ἕλληνα ἐν σπηλαίοις καὶ ὄρεσιν ἔνθα μετὰ στοργῆς πολλῆς αὐτὸν παρηκολούθει. Πλὴν φεῦ! μετὰ τὴν θείαν συνάρσει ἀνάστασιν τοῦ ἔθνους ἡμῶν καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτοῦ ἐπέπρωτο νὰ περιφρονηθῇ καὶ τέλεον νὰ παραμελῆθῇ ἐγκαταλειφθεῖσα εἰς χεῖρας πάνυ ἀδεξίους εἰς ἀμάθειαν καὶ ἀμούσους ἀοιδοὺς οἵτινες τοσοῦτον αὐτὴν παρεφθείραν, ἀγνώριστον καταστήσαντας διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ὅλως ξένων στοιχείων ἐπὶ ἀνυπολογίστῳ ζημίᾳ καὶ βλάβῃ τῆς ἀμώμου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Καὶ οὐδεὶς δυστυχῶς εὑρίσκετο ὅστις νὰ ἀναμετρήσῃ τὸ μέγεθος τοῦ ἐπαπειλοῦντος κινδύνου, οὐδεὶς ὅστις ἐπὶ τούτῳ νὰ ἀλγήσῃ, οὐδεὶς ὅστις νὰ ὑψώσῃ φωνὴν ὑπὲρ τῆς πατρίου Μουσικῆς, διότι τοῦ ἔθνους ἡμῶν οἱ σοφοὶ καὶ ἐπιστήμονες καὶ ἅπαντες συλλήβδην οἱ λόγιοι τὴν προσοχὴν καὶ μέριμναν αὐτῶν ἄλλαγοῦ εἶχον στρέψῃ, εἰς ἁπτοια καὶ ἀνωφελῆ τὸν χρόνον αὐτῶν κατατρίβοντες, εἰς πᾶν ὅ,τι μὴ ἑλληνικόν. Ἔφθασεν ὅμως ἐπὶ τέλους ἡ ἡμέρα ἐκείνη καθ' ἣν ὁ Ἕλλην τὴν οἰκτρὰν αὐτοῦ πλάνην κατενόησε καὶ τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ ἐπέφερεν ἡ τοιαύτη του διαγωγή, καλῶς σύνοιδε καὶ εἰς ἑαυτὸν συνελθών, τὴν προσοχὴν αὐτοῦ συνεκέντρωσεν εἰς τὰ πάτρια, πρὸς ἃ πλέον μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἐμπρεπούσης ἠτένισεν εὐλαβείας, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, εἰ καὶ ἀργά, ἀνεμνήσθη καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ἥτις μικροῦ δεῖν ἐγένετο ἐξόριστος ἐκ τῆς ἱερᾶς Κιβωτοῦ, ἐν ᾗ θείᾳ προνοίᾳ φιλοστόργως περιφυλαχθεῖσα διεσώθη μέχρις ἡμῶν ἀλώβητος, καὶ ἀντικαθίστατο ὑπ' ἄλλης τερατώδους καὶ κακοζήλου εἰσπηδησάσης ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἐκκλησίας περιβόλῳ τοσοῦτον ἀσεβῶς. Ἐδέησε λοιπὸν πρὸς ἀναχαίτησιν καὶ ἀνακοπὴν τῆς ἀκατασχέτου ταύτης τάσεως καὶ ἐφέσεως πρὸς βεβήλωσιν τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Μουσικῆς ὑπὸ τῆς ἑκάστοτε ἀμαθίας καὶ ἀβελτηρίας τῶν παρ' ἡμῖν ἀοιδῶν, ἄγρυπνοι φρουροὶ καὶ φύλακες πρὸ τοῦ περιβόλου τῆς Ἐκκλησίας ἐν πολλοῖς τόποις καὶ δὴ ἐν τῇ Ἑπταλόφῳ πόλει καὶ τῇ καρδίᾳ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ταῖς Ἀθήναις νὰ στηθῶσιν ἐν μόχθοις καὶ κόποις οὐκ ὀλίγοις ἀγωνιζόμενοι πρὸς διάσωσιν καὶ ἐκκαθάρισιν αὐτῆς ἀπὸ παντὸς ἀναρμόστου μέλους ἀπρεποῦς καὶ ἀνοσίου πρὸς ὑμνῳδίαν τοῦ θείου.

Οὐ σμικρὸν πρὸς ἐπιτυχίαν καὶ εὐόδωσιν τοῦ τόσον ἱεροῦ καὶ ἁγίου σκοποῦ τούτου, ἐσμὲν πλέον ἢ βέβαιοι, ὅτι θὰ συντελέσῃ καὶ ἡ ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς γενομένη ἔκδοσις τῆς λιγείας «Φόρμιγγος» ἥτις πάνυ εὐθαρσῶς ἀνέλαβε νὰ ἀντεπεξέρχηται κατὰ τῶν βεβηλωτῶν καὶ στρεβλωτῶν τῆς ἱερᾶς Μουσικῆς προσλαβοῦσα πρὸς τοῦτο ὡς ἐπικούρους καὶ συνεργάτας πάντας τοὺς φιλομούσους καὶ λογίους τοῦ ἔθνους ἄνδρας τοὺς ἅπαντα τὰ προσόντα καὶ τὰ μέσα κεκτημένους διὰ τὴν ὑψηλὴν ταύτην ἀποστολήν, ὡς τοῦτο ἐναργῶς ἀπέδειξεν αἱ ἐν αὐτῇ δημοσιευθεῖσαι ὑπὸ τούτων ἀγρὶ τοῦ νῦν περισπούδαστοι μουσικοφιλολογικαὶ μελέται ὧν ἡ ἐπισταμένη ἀνάγνωσις ἀληθὴς ἀπόλαυσις καὶ ἐντρύφημα μοὶ ἠτο. Τιμὴ λοιπὸν καὶ ἔπαινος εἰς τοὺς ἀνκλαβόντας τὴν ἔκδοσιν τοιαύτης ἐφημερίδος· τιμὴ δὲ καὶ ἔπαινος εἰς τοὺς ἐρασιτέχνας καὶ φιλομόλπους ἐκείνους ἄνδρας τοὺς τῶν πατρίων αὐστηροὺς τηρητὰς τοὺς ἑκάστοτε τὰς στήλας τῆς «Φόρμιγγος» κοσμοῦντας δι' ὡρκίων περὶ τῆς μουσικῆς ἄρθρων καὶ τοὺς τὸν χρόνον αὐτῶν ἀφιεροῦντας περὶ τὴν μελέτην αὐτῆς. Τῷ λαμπρῷ τούτῳ μέτρῳ στοιχοῦντες καὶ κατὰ τόπους ἱδρύοντες Μουσικοὺς Συλλόγους καὶ Μουσικὰς Σχολὰς ἐχούσας ὡς κέντρον τὸ ἰοστέφανον Ἄστυ, ἐσμὲν βέβαιοι ὅτι ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ διαδοθῇ καὶ νὰ καταστῇ τοῖς πᾶσι προσφιλὴς λαμβάνουσα τὴν προτέραν αὐτῆς ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον. Ἐν αὐταῖς οἱ Ἑλληνόπαιδες καταλλήλως ταύτην καὶ ὡς δεῖ διδασκόμενοι θὰ αἰσθάνωνται ἀποστροφὴν καὶ ἀηδίαν πρὸς πᾶν κακόζηλον καὶ αὐτόχρημα τερατῶδες παραφέρον τὸν ἀκροατὴν εἰς τὰς ὁλοὺς καὶ εἰς τὰ θέατρα στερούμενον παντελῶς τοῦ σεμνοῦ καὶ τοῦ ἀρχαιοπρεποῦς, τοῦ τερψιθύμου καὶ μεγαλοπρεποῦς. Ἐν αὐταῖς οἱ ἑλληνόπαιδες θὰ διδαχθῶσι καὶ ἐκμάθωσιν ἅπαντα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν τὰ γνήσια ἀγγελικὰ μέλη τὰ διὰ μέσου τῶν αἰώνων μέχρις ἡμῶν περισωθέντα, οὕτω δὲ πασίγνωστα ταῦτα θὰ καταστῶσι καὶ οὐδεὶς τοῦ λοιποῦ θὰ ἔχῃ τὴν τόλμην καὶ τὸ θράσος νὰ βάλλῃ ἐπ' αὐτῶν χεῖρα βέβηλον ἵνα ὅλως ἀκαίρως τὴν περὶ τὴν μελοποιίαν αὐτῶν δεινότητα ἐπιδείξηται, ὡς νῦν συμβαίνει. Πάντα τὰ προσόμοια, τὰ Κοντάκια καὶ εἴτι ἄλλο τὴν πάτριον ἡμῶν Μουσικὴν ἀποτελοῦν ὑρίσταται σήμερον τὴν βανδαλικὴν ἐπιδρομὴν τῶν *δεινῶν μουσικολόγων* τῆς ἐποχῆς. Καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τῶν λεγομένων μου ἐκ τῶν πολλῶν προσάγω ὡς παράδειγμα τόδε τὸ προοίμιον: «τὴν ὡραιότητα τῆς παρθενίας Σου» ὅπερ ὑπέστη μεγίστην παραφθορὰν κατὰ διαφόρους τρόπους ᾀδόμενον, ἐνῷ γνωστὸν εἶναι τὸ θαυμάσιον αὐτοῦ μέλος καὶ ὁ ῥυθμὸς καὶ τοῦτο ἵνα ἕκαστος τῶν ἱεροψαλτῶν ἐπιδείξηται τὴν μουσικὴν του τέχνην παρατείνων πολλάκις τοῦτο εἰς δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας. Δὲ εἶναι τοῦτο βεβήλωσις τῶν πατρίων; Καὶ ὅμως οἱ πολλοὶ ἀποθαυμάζουσι τὸ ἀνύπαιστον τοῦτο *α α α* καὶ *ε ε ε* χωρὶς τὸ παράπαν νὰ οἰκοδομῶνται μὴ ἀκούοντες τὰς λέξεις τοῦ ᾀδομένου ἄσματος καὶ ἀγνοοῦντες ὁποία παρεφθορὰ καὶ βεβήλωσις εἰσχωρεῖ ἐν αὐτῷ. Πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ τούτου καλῶς ποιοῦσα ἡ φίλη «Φόρμιγξ» πόνου φωνὴν ὕψωσε γράψασα πρό τινος τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο ἄρθρον τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «τεθήτω φραγμὸς» δι' οὗ ἐμέμφετο τοὺς τοιούτους βεβηλωτὰς τῆς πατρίου Μουσικῆς παραδίδουσα τούτους εἰς την κοινὴν καταφρόνησιν καὶ εἰς τὴν κατάκρισιν τῆς ἱστορίας.

Παρὰ τῆς φίλης «Φόρμιγγος» περιμένομεν νὰ ὑψωθῇ φωνὴ καὶ ὑπὲρ τῶν δημωδῶν ἡμῶν μελῳδιῶν τῆς Ἑλλάδος, αἵτινες μεγίστην δύναμιν καὶ ἀξίαν κέκτηνται περισωθεῖσαι μέχρις ἡμῶν δι' ἀπείρων γενεῶν ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ἀνὰ τὰ βουνὰ καὶ τὰς πεδιάδας· τούτων ὁ Ἕλλην ἀπρὶξ δέον νὰ ἔχηται μὴ παραδίδων ταύτας εἰς λήθην, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐν αὐταῖς θὰ εἶναι ἐρριμένοι γλυκεῖς φθόγγοι καὶ ὁλόκληρα ἔσως μελῳδήματα τῶν ἀθανάτων ἀρχαίων ἀοιδῶν οἵτινες ᾄδοντες καὶ τὴν κιθάραν ἢ τὴν λύραν κρούοντες τὴν πέριξ φύσιν κατεκήλουν καὶ συνεκίνουν ὡς ἡ προγονικὴ μυθολογία καὶ ἡ εὐκλεὴς ἡμῶν ἱστορία φθέγγεται. Μεγίστην ὄθεν τῇ ἑκατῶν πατρίδι ὑπηρεσίαν θὰ προσφέρωσιν ἐὰν οἱ περὶ τὴν συλλογὴν τῶν ἑλληνικῶν δημωδῶν μελῳδιῶν καὶ μελέτην περὶ ταύτας ἀσχολούμενοι φιλομολποι καὶ τοῦ καλοῦ ἐρασταὶ ἐν Ἀθήναις ἄνδρες προθυμοποιηθῶσιν αὐτὰς νὰ ἐκδόσωσιν, ἵνα ὁ ἀπανταχοῦ Ἑλληνισμὸς τούτων λάβῃ γνῶσιν. Ὁπόσον ἠδὺ καὶ τερπνόν, ὁπόσον εὐχάριστον καὶ θελκτικὸν ἔσεται ἐὰν τὰ ἑλληνικὰ ταῦτα ἄσματα ἀκούωνται ᾀδόμενα καὶ χορευόμενα ὑπὸ τῶν ἐν τῇ διασπορᾷ Ἑλλήνων. Ἡμεῖς ἐνταῦθα ὀλίγα ἐξ αὐτῶν γινώσκομεν χάρις εἰς τὸν ἐλλόγιμον τῆς Μουσικῆς καθηγητὴν κ. Ἰ. Θ. Σακελλαρίδην ἐνσπείραντα τοιαῦτα εἰς τὰ μουσικὰ αὐτοῦ συγγράμματα, οὐ παυόμεθα ἐν πάσῃ περιστάσει ᾄδοντες αὐτὰ καὶ διδάσκοντας εἰς τοὺς πολλοὺς μεγίστην προθυμίαν καὶ ζῆλον καὶ ἀγάπην δεικνύοντας πρὸς ἐκμάθησιν αὐτῶν. Τοιούτας μελῳδίας ἰδίας ἔχει καὶ ἡ φίλη μου πατρὶς Κύπρος ἀς ἐκ στόματος ἡδυμολπων γεωργῶν, ποιμένων καὶ ποιμενίδων λαβόντας καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ παρασημαντικῇ γραμμῇ τονίσαντες ἐν εὐθέτῳ καιρῷ πρὸς δημοσίευσιν πρὸς τὴν φίλην «Φόρμιγγα» θέλομεν ἐπιστείλει ἵνα καὶ ταύτας οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐλεύθεροι Ἕλληνες γνωρίσωσι.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπὸ τῆς ἐσχατιᾶς ταύτης γωνίας τῇ φίλῃ «Φόρμιγγι» ἐπιστέλλων εὐχαιρεῖ τὰ βέλτιστα αὐτῇ τῇ ἀναλαβούσῃ τοιοῦτον εὐγενῆ ἀγῶνα ὑπὲρ ἐπικρατήσεως τῆς πατρίου Μουσικῆς ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους.

Ἐν Λευκωσίᾳ (Κύπρου) τῇ 18 Ἰουλίου 1902.

Κλεόβουλος Κ. Ἀρτεμίδης
(Μουσικοδιδάσκαλος).

ΙΕΡΟΨΑΛΤΗΣ καλλίφωνος καὶ μουσικός, ψάλλων μὲ ὕψος γνήσιον Βυζαντιακόν, ζητεῖ θέσιν ἐνταῦθα ἢ ἐν Πειραιεῖ. Πληροφορίαι καὶ συστάσεις δίδονται παρ' ἡμῖν.

ΜΟΥΣΙΚΑ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΝ ΤΗ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙ

(Ἰδιαιτέρα ἀλληλογραφία «Φόρμιγγος»)

Ἐν Κων[πόλει τῇ 30ῇ Ἰουλίου 1902.

Ἂν τὸ ἀθηναϊκὸν κοινὸν ἦτο ἀπησχολημένον ζωηρῶς πρό τινος μὲ τὸ ζήτημα τῆς τετραφώνου ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, τὸ βυζαντινὸν ὅμως δημόσιον τὸ ζήτημα τῆς ἐν γένει ἐθνικῆς μουσικῆς παρακολουθεῖ κατ' αὐτὰς βαθύτερον καὶ σπουδαιότερον, διότι ἐξετάζεται αὐτὸ ἀπὸ τῆς ὄντως σπουδαίας αὐτοῦ ἀπόψεως, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως δηλονότι τῆς μουσικῆς παιδαγωγίας τῆς σπουδαζούσης ἑλληνικῆς νεολαίας. Τὸ σύνθημα πρῶτος πρὸς τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα ἔδωκεν ἡ Α. Θ. Π. ὁ λαοφίλητος ἡμῶν Πατριάρχης Ἰωακεὶμ ὁ Γ', ὅστις ἔν τινι λογυδρίῳ αὐτοῦ ἐν ταῖς δημοσίαις ἐξετάσεσι τῶν σχολῶν Γαλατᾶ, προχειμένου περὶ τῶν κατ' αὐτὰς ψαλλομένων σχολειαλῶν ἀσμάτων, εἶπε τὰ βαρυσήμαντα ταῦτα: *Πρῶτα τὰ ἰδικά μας καὶ ἔπειτα τὰ ξένα.* Ἐκ τῆς ἑλληνοπρεπεστάτης ταύτης ῥήσεως τοῦ δημοφιλοῦς ἐθνάρχου ἡμῶν ἁρμὴν λαβὼν ὁ «Ταχυδρόμος», τὸ ἔγκριτον τοῦτο φύλλον τῆς παρ' ἡμῖν δημοσιογραφίας ἐκάκισε τὰς σχολὰς ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι, ἕνεκα τῆς ξενομανίας τῶν τε διδασκόντων καὶ τῶν ἁρμοδίων κοινοτικῶν ἀρχῶν ἐν τῷ ζητήματι τῶν σχολειακῶν ἀσμάτων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προτιμῶσι τὰ ξένα ἀντὶ τῶν ἡμετέρων. Διὰ νὰ παράσχῃ δὲ τὸ ἔγκριτον τοῦτο φύλλον τὴν δέουσαν σπουδαιότητα εἰς τὸ ζήτημα ἤνοιξε τὰς στήλας αὐτοῦ διὰ τοὺς εἰδικοὺς πρὸς συζήτησιν εὐρυτέραν. Τὰ κυριώτερα δὲ θέματα, τά ὁποῖα τὸ φύλλον τοῦτο ὁρίζει εἶναι· ἂν συντελῇ καὶ κατὰ πόσον συντελεῖ ἡ μουσικὴ ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει, καὶ πρὸς τοῦτο ὁποῖά τινα ἄσματα δέον νὰ χρησιμοποιηθῶσι. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου πρῶτος διὰ μακρῶν ἔγραψεν ὁ κ. Γ. Παχτίκος, ὅστις ἐξετάζων αὐτὸ ὑπὸ τῆς παιδαγωγικῆς ἀπόψεως καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα, εἰς ὃ καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ὡς καὶ οἱ Βυζαντινοὶ διὰ τὴν ἑαυτῶν ἐκπαίδευσιν. Τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Παχτίκου ἀναγνωσθὲν ἀπλήστως ἀνεδημοσιεύθη καὶ παρ' ἄλλων φύλλων. Ὁ ἀρθρογράφος φρονεῖ πρὸς τούτοις ὅτι ἄνευ τῆς συστηματικῆς μουσικῆς μορφώσεως τῆς ἑλληνίδος νεολαίας δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἀναπτυχθῇ παρ' ἡμῖν ἀληθὲς μουσικὸν συναίσθημα, ἀλλ' οὔτε καὶ γνησία ἐθνικὴ μουσικὴ νὰ δημιουργηθῇ. Ἐπιφυλάσσεται δ' ὁ ἀρθρογράφος νὰ ἐξετάσῃ καὶ περὶ τοῦ καταλληλοτέρου τρόπου τῆς διδασκαλίας τῆς σχολειακῆς μουσικῆς ὡς καὶ περὶ τῶν διδαχθησομένων σχολειακῶν ἀσμάτων. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο προσαπαιτεῖται, λέγει, ὁ ἀπαράβατος ὅρος τῆς ὑποχρεωτικῆς διδασκαλίας τῆς μουσικῆς ἐν ἁπάσαις ἀνεξαιρέτως ταῖς σχολαῖς καὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ποιεῖται ἔκκλησιν εἰς τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ', ἵνα οὗτος ἐν τῇ ἄκρᾳ αὐτοῦ φιλογενείᾳ λάβῃ τὴν προσήκουσαν περὶ τοῦ λίαν παρημελημένου τούτου παιδαγωγικοῦ μαθήματος πρόνοιαν. Εὐτυχῶς δὲ ἡ ἐν τῷ «Ταχυδρόμῳ» φιλοξενηθεῖσα ἀρθρογραφία ἔσχε καὶ τὰ εὐχάριστα αὐτῆς ἀποτελέσματα. Ἡ Α. Θ. Π. Ἰωακεὶμ ὁ Γ'. ὑπέβαλε τὸ ζήτημα τοῦτο μετ' ἄλλων παρεμφερῶν θεμάτων ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἥτις καὶ ἐνέκρινεν ἵνα εἰς ἅπαντα τὰ ἐν τῷ κλίματι τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπάρχοντα ἑλληνικὰ σχολεῖα εἰσαχθῇ τὸ σπουδαιότατον τῆς μουσικῆς μάθημα ὑποχρεωτικῶς. Τοιοῦτον ἑλληνοπρεπέστατον μέτρον δὲν ἠδύνατο ἆρά γε νὰ λάβῃ καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος; Ὁ τῆς πατρῴας μουσικῆς ζηλωτὴς καὶ ὑπέρμαχος κ. Λεβίδης δὲν ἠδύνατο ἆρά γε καὶ περὶ τῆς ἑλληνικωτέρας μουσικῆς διαπαιδαγωγήσεως τῆς σπουδαζούσης νεολαίας νὰ ὑψώσῃ τὴν πατριωτικὴν αὐτοῦ φωνήν; Ἡ «Φόρμιγξ» τοὐλάχιστον ἂς δώσῃ πρώτη τὸ σύνθημα τῆς ὑποχρεωτικῆς διδασκαλίας τῆς μουσικῆς ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει.

Τὸ ἐν Βορδιγάλλοις ἐκκλησιαστικὸν μουσικὸν συνέδριο τῶν δυτικῶν. — Φαίνεται ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ἐλευθεριαζούσης τετραφώνου μουσικῆς δὲν ἀπασχολεῖ μόνον τὸ παρ' ἡμῖν ὀρθόδοξον δημόσιον, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν δυτικῶν. Ὡς γνωστόν, καὶ ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία ἔχει τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς ἐκκλησιαστικὴν μουσικήν, τὴν λεγομένην *Γρηγοριανήν*, ἡ ὁποία ἔχει καὶ τοὺς 8 *Ἤχους*, οὓς παρέλαθεν ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μουσικῆς. Ἀλλ' αἱ καταχρήσεις καὶ αἱ ὑπερβασίαι, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο καὶ ἐν τῇ μουσικῇ ταύτῃ ἠνάγκασε πολλοὺς τῶν τῶν μουσικῶν καὶ μουσικολόγων τῆς Δύσεως νὰ συγκροτήσωσι μουσικὸν συνέδριον ἐν *Βορδιγάλλοις* τῆς Γαλλίας περὶ τοῦ καταλληλοτέρου τρόπου τῆς διὰ ἁρμονικῆς συμφωνίας περιβολῆς τῶν παλαιῶν δυτικῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀσμάτων. Τὸ συνέδριον τοῦτο ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ τῇ 22 καὶ 23 τρέχοντος μηνὸς ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρίαν τοῦ Σεβ. Καρδιναλίου Lecot καὶ τὴν πραγματικὴν τοιαύτην τοῦ Βαρώνου de la Tombelle. Τὸ ζήτημα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς πολυφώνου ἁρμονίας πρόκειται νὰ ἐξετασθῇ ἰδίᾳ διὰ *λόγους αἰσθητικοὺς* καὶ *πρακτικούς*. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν εἰδικὴ ἐπιτροπεία παρ'ἡμῖν παρηκολούθει τὰς συζητήσεις τοῦ συνεδρίου τούτου, διότι τὰ προϊόντα καὶ τὰ συμπεράσματα αὐτῶν ἐνδιαφέρει σοβαρῶς καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικὴν μουσικήν.

Ἡ αἴτησις τοῦ κ. Λεβίδου ἐν τῷ Ἐκκλησιαστικῷ Μουσικῷ Συλλόγῳ. — Ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Λεβίδου ὑποβληθεῖσα αἴτησις περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀναφυέντος τετραφώνου συστήματος ὡς καὶ τῆς δυνατῆς συνῳδίας δι' ὀργάνου τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν μελῳδιῶν παρεπέμφθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς τὸν παρ' ἡμῖν «Ἐκκλησιαστικὸν Μουσικὸν Σύλλογον», ὅστις καὶ διὰ τῆς τεχνικῆς αὐτῆς ἐπιτροπείας θὰ ἐκφέρῃ τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτῆς.

Βοσπορία Φόρμιγξ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

εἰς τὸν ἰαμβικὸν καὶ καρικὸν ρυθμὸν τῶν ἀσμάτων τοῦ κ. Π. Φιλανθίδου.

Τινὲς ἐκ τῶν συνδρομητῶν τῆς «Φόρμιγγος» μᾶς ἐδήλωσαν, ὅτι δυσκολεύονται νὰ κατανοήσωσι τὰ ἐν τῷ 10ῳ τεύχει τοῦ Μουσικοῦ Παραρτήματος καταχωρισθέντα δημοτικὰ ἄσματα τοῦ κ. Πέτρου Φιλανθίδου. Ἐπειδὴ δὲ ὑποθέτομεν ὅτι καὶ πολλοὶ ἄλλοι, καὶ δὴ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, θὰ εὑρέθησαν ἐν τῇ αὐτῇ δυσκολίᾳ, ἐθεωρήσαμεν καλόν, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν συνδρομητῶν τῆς «Φόρμιγγος», νὰ ζητήσωμεν τὴν γνώμην τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Χρίστου Γ. Βλάχου.

Ὁ κ. Βλάχος εὐηρεστήθη νὰ μᾶς ἀπαντήσῃ, ὅτι καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον ἐδήλωσάν τινες τὴν δυσκολίαν των, καὶ μάλιστα εἷς τούτων τὸν ἠρώτησεν, ἂν τὰ σημεῖα τῶν σταυρῶν ┼, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται ὁ κ. Φιλανθίδης, εἶνε δηλωτικὰ τῆς σιωπῆς!

«Ἐν πρώτοις, μᾶς εἶπεν ὁ κ. Βλάχος, τὰ σημεῖα τῶν σταυρῶν πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς κάθετοι γραμμαὶ χωρίζουσαι τοὺς ρυθμικοὺς πόδας ἐν τῷ ᾄσματι. Καλὸν δὲ θὰ ἦτο, ὅπως ὁ κ. Φιλανθίδης μεταχειρίζηται τοῦ λοιποῦ καθέτους γραμμάς, αἵτινες γενικῶς εἶνε παραδεδεγμέναι καὶ παρὰ τοῖς εὐρωπαίοις καὶ παρ' ἡμῖν. Τὰ σημεῖα τῶν σταυρῶν, ὡς ποδικὴν διαίρεσιν τοῦ ρυθμοῦ, ὑποθέτω ὅτι παρέλαβεν ὁ κ. Φιλανθίδης ἀπὸ τὸν Θεόδωρον τὸν Φωκαέα, ὅστις διήρεσεν οὕτω τὸν ρυθμὸν *οὐσοῦλ σοφιάν*, ἀλλὰ ταῦτα, ὡς φέροντα σύγχισις εἰς τὴν γραφὴν καὶ δυσκολίαν εἰς τὸ βλέμμα, δὲν ἐγένοντο δεκτὰ ὑπ' οὐδενὸς μουσικοῦ.

2ον) Ἐν τῷ ᾄσματι «*ἡ Φραγκοποῦλα, χορὸς τσάμικος*» ὁ δίκτυπος ρυθμικὸς πούς σημειοῦται ὡς πεντάσημος (2 : 3). Τοῦτο δὲν εἶνε ὀρθόν, μᾶς εἶπεν ὁ κ. Βλάχος, διότι ὁ ρυθμὸς εἶνε ἴαμβος, ὅστις εἶνε τρίσημος καὶ ὄχι πεντάσημος, ὡς δηλοῦται καὶ ἐκ τῶν σημείων διὰ τῶν ὁποίων παριστᾶται καὶ διατυροῦται ⏑— (=⏑⏑⏑).

3ον) Ἡ ρυθμικὴ διαίρεσις τῶν ᾀσμάτων «*Τὸ γιαλὸ γιαλό, χορὸς καλαματιανὸς*» καὶ «*Ὁ Χαραλάμπης, χορὸς καλαματιανὸς*» (σελ. 151 καὶ 155) δὲν εἶνε ὀρθή· διότι ὁ ρυθμὸς εἶνε β'. ἐπίτριτος ἢ καρικός, ὁ δὲ ρυθμικὸς αὐτοῦ πούς παριστᾶται καὶ διατυποῦται διὰ τῶν τεσσάρων χρονικῶν σημείων —⏑——, ὧν καθισταμένων τριῶν, κατά τινας διὰ τῆς ἑνώσεως τοῦ πρώτου μακροῦ καὶ τοῦ δευτέρου βραχέως, οὕτω ———, ὁ πρῶτος τρίσημος ποδικὸς χρόνος προηγεῖται ἐν τῷ ρυθμικῷ ποδί, καὶ δὲν ἕπεται, ὡς τὸν σημειοῖ ἐν τοῖς, ὡς εἴρηται ᾄσμασιν ὁ κ. Φιλανθίδης. Κατὰ ταῦτα λοιπόν, ἀντὶ τῆς σημειουμένης διαιρέσεως ὑπὸ τοῦ κ. Φιλανθίδου

Δ

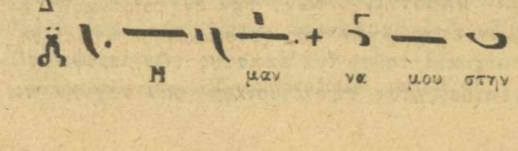

Μ μαν να μου στην

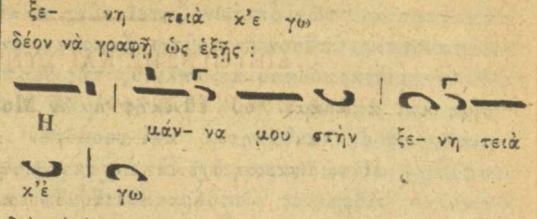

ξε- νη τειὰ κ'ε γω

δέον νὰ γραφῇ ὡς ἑξῆς:

Η μάν- να μου στὴν ξε- νη τειὰ

κ'ὲ γω

διὰ νὰ θεωρηθῇ ἐπιστημονική, κανονικὴ καὶ ὀρθὴ ἡ ρυθμικὴ διαίρεσις».

Τὰς ἐξηγήσεις καὶ παρατηρήσεις ταύτας τὰς ὁποίας εὐηρεστήθη ὁ ἡμέτερος συνεργάτης κ. Βλάχος νὰ μᾶς ἀνακοινώσῃ, ἡ Διεύθυνσις τῆς «Φόρμιγγος» ἐθεώρησε καθῆκόν της νὰ δημοσιεύσῃ χάριν τῶν ἀναγνωστῶν της καὶ τῆς Μουσικῆς τέχνης. Δὲν ἀμφιβάλλομεν δὲ ὅτι καὶ ὁ ἡμέτερος συνεργάτης κ. Π. Φιλανθίδης θέλει λάβει εὐχαρίστως αὐτὰς ὑπ' ὄψει ἐν τῇ μελλούσῃ ἐκδόσει τῆς *Συλλογῆς* του τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων ἐφαρμόζων αὐτὰς εἰς τὰ λοιπὰ ἀνέκδοτα ἄσματά του, ἐφ' ᾧ ἡ «Φόρμιγξ» μεγάλως ὑπερηφανευθήσεται γενομένη ἀφορμὴ ἅπαξ ἔτι νὰ ἐκτιμηθῇ ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ κοινοῦ ὁπόσον ἐπιτυγχάνει εἰς τὸν προορισμόν της καὶ συμβάλλει εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν Μουσικῆς.

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Τῷ ἐξόχῳ ἐν τοῖς Μουσικοῖς διδασκάλῳ κκ. Πέτρῳ Φιλανθίδῃ

Εἰς Κωνσταντινούπολιν

Σφόδρα χαίρομεν ὅτι. ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν εἰδικῶς καὶ ἐξαιρέτως ἐγκύψαντες εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ᾀσμάτων, σκοπεῖτε ἤδη νὰ φέρητε ταῦτα εἰς φῶς, ἐπ' ὠφελείᾳ ἐθνικῇ καὶ ἐπαινοῦμεν ὑμᾶς διὰ τὴν πολύμοχθον καὶ ἐθνικὴν ταύτην ἐργασίαν ἀναμένοντες μετὰ πόθου τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν, ὅπως καταδείξωμεν τὴν ὕπαρξιν, τὸ κάλλος καὶ τὴν ἀξίαν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν Μούσης.

Ἀποφεύγοντες δ' ἐν τῷ νῦν νὰ ἐξενέγκωμεν τὴν ἡμετέραν κρίσιν περὶ τῶν ἐν τῇ προσφιλεῖ «Φόρμιγγι» δημοσιευθέντων ᾀσμάτων σας, καθικετεύομεν ὑμᾶς ὅπως προτάξητε τῆς ἀξιολόγου καὶ πολυτίμου Συλλογῆς σας τὴν θεωρίαν τῶν ῥυθμῶν τῶν ἐφαρμοζομένων ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ᾀσμάτων καὶ τὴν ἐκτενῆ αὐτῶν ἀνάλυσιν μέχρι καὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν, ἵνα μὴ ἐναπομείνῃ σημεῖόν τι σκοτεινὸν ἢ ῥυθμός τις ἀκατάληπτος καὶ ἑπομένως ἀνεκτέλεστος.

Τὴν ὑμετέραν Συλλογήν, ἥτις, ὡς πιστεύομεν, ἔσται καὶ ἐπιστημονικῶς τελεία, ὡς οὖσα ἀποτέλεσμα πολυετοῦς καὶ ἐμβριθοῦς μελέτης, ταύτην, λέγω, ἐξομεν ὡς βάσιν τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν καὶ διαδώσομεν συμφώνως τῷ σκοπῷ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου, «τῆς Ἐθνικῆς Μούσης», τοῦ σκοποῦντος τὴν διάσωσιν, διάδοσιν καὶ καλλιέργειαν τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ᾀσμάτων καὶ χορῶν, καὶ οὗ τινος ἔσχετε γνῶσιν διὰ τῆς πολυτίμου «Φόρμιγγος».

Ἀναμένοντες τὴν προσεχῆ τῆς ὑμετέρας Συλλογῆς ἔκδοσιν μετὰ τῆς προσηκούσης τῶν ῥυθμῶν προθεωρίας, διατελοῦμεν μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ,

Ὁ σὸς ταπεινὸς λάτρης

Ἰωάννης Α. Δούκας

Ἱδρυτὴς καὶ Γεν. Γραμματεὺς τῆς «Ἐθνικῆς Μούσης».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Ἰουλίου 1902.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Τῇ προτάσει τοῦ πανοσιολογιωτάτου ἡγουμένου τῆς Μονῆς Βαρνακώβης κκ. Γερμανοῦ Κυριαζῆ προὐχειρίσθη εἰς πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Φωκίδος ὁ τῆς ἀνωτέρω Μονῆς ὀρκετὰ εὐπαίδευτος καὶ μουσικὸς μοναχὸς κ. Λεόντιος Δημητράκης.

— Ἡ «Φόρμιγξ» συγχαίρει ἀπὸ καρδίας τὸν κ. Δημητράκην διὰ τὴν εἰς τὸ τιμητικὸν τοῦτο ἀξίωμα τοῦ ἱερέως χειροτονίαν του, ὡς ἐπίσης τὸν Σεβασμιώτατον Φωκίδος κ. Ἀμβρόσιον καὶ τὸν Ἡγούμενον τῆς Μονῆς Βαρνακώβης κ. Κυριαζῆν διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ταύτην ἐκλογὴν τοῦ κ. Δημητράκη ὡς ἱερέως.